

Lakivaliokunnan mietintö n:o 18 hallituksen esityksen johdosta oikeudenkäymiskaaren pöytäkirjaa ja tuomiota koskevien säännösten uudistamisesta riita-asioissa

Eduskunta on päätöspöytäkirjan ottein 9 päivältä lokakuuta 1990 lähettänyt lakivaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi otsikossa mainitun hallituksen esityksen n:o 154.

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina lain-säädäntöneuvos Juhani Hirvonen oikeusministeriöstä, oikeusneuvos Helge Jalanko ja oikeusneuvos Olli Huopaniemi korkeimmasta oikeudesta, presidentti Touko Kosonen Turun hovioikeudesta, presidentti Jorma Pelkonen työtuomioistuimesta, pormestari Kauko Huttunen Helsingin raastuvanoikeudesta, kihlakunnantuomari Harri Äimä Loviisan tuomiokunnasta, puheenjohtaja Rainer Grannas Suomen Haastemiehet ry:stä, sihteeri, yleinen oikeusavustaja Juhani Polkumaa Yleiset Oikeusavustajat ry:stä, puheenjohtaja, oikeusneuvosmies Heikki Nousiainen Suomen Kaupunkituomarien Yhdistyksestä, oikeusneuvosmies Markku Leskinen Suomen Lakimiesliitosta, puheenjohtaja, kihlakunnantuomari Matti Karhunen Suomen kihlakunnan- ja käräjätuomarit ry:stä sekä Helsingin yliopiston professori Juha Lapalainen.

Hallituksen esitys

Esityksessä ehdotetaan, että oikeudenkäymiskaareen otettaisiin säännökset käräjäoikeudessa riita-asioissa laadittavasta pöytäkirjasta ja tuomiosta. Esitys liittyy riita-asioiden oikeudenkäyntimenettelyn uudistamista koskevaan hallituksen esitykseen n:o 15, joka edellyttää myös pöytäkirjaa ja tuomiota koskevien säännösten uudistamista.

Uusilla säännöksillä pyritään siihen, että riita-asioissa tehtävä työ painottuisi entistä enemmän itse asian ratkaisemiseen ja tuomion tai päätöksen laatimiseen. Tuomioistuimen pääasiantekijänsä sekä riita- että rikosasiassa kutsuttaisiin tuomioksi. Rikosasiassa käräjäoi-

keuden tuomio sisältyisi edelleen asiassa laadittavaan pöytäkirjaan. Sen sijaan riita-asiaissa tuomio laadittaisiin pöytäkirjasta erilliseksi asiakirjaksi. Esitykseen sisältyvät yksityiskohdalliset säännökset riita-asiaissa annettavasta tuomiosta ja sen laatimisesta.

Uudistus on tarkoitus saattaa voimaan samanaikaisesti riita-asioiden oikeudenkäyntimenettelyn uudistamisen kanssa erillisellä lailla.

Valiokunnan kannanotot

Valiokunta pitää alioikeusuudistusta tärkeänä ja tarpeellisena lainsäädäntöhankkeena. Nyt eduskunnan käsiteltävänä olevia ehdotuksia koskevien yleisten kannanottojen osalta lakivaliokunta viittaa hallituksen esityksestä n:o 15 antamaansa mietintöön n:o 16.

Valiokunta puoltaa hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä seuraavin huomautuksin ja muutosehdotuksin.

Laki oikeudenkäymiskaaren muuttamisesta

22 luku. Käräjäoikeuden pöytäkirjat

22 luvun 2 §. Pykälän 3 momentti sisältää säännöksen pöytäkirjan laatijasta. Pääsääntönä on, että pöytäkirjan laatii muu tuomioistuimen virkamies kuin sen jäsen.

Luvun 1 §:n mukaan pöytäkirjan allekirjoittaa sen laatija. Tämän pääsäännön täydennykseksi ehdotetaan 2 §:n 3 momentissa, että jos pöytäkirjanpitäjä on muu kuin tuomioistuimen jäsen, pöytäkirjan tarkastaa puheenjohtaja tai hänen määräämänsä lainoppinut jäsen. Valiokunta pitää näin ehdotonta säännöstä epätarpeellisuuden mukaisena. Se vie tuomarin työn painopistettä väärään suuntaan. Käytännössä pöytäkirjan tarkastamisen tarkkuus pitää voi-

da ratkaista asian laadun ja laajuuden sekä pöytäkirjan pitäjän ammattitaidon ja kokemuksen perusteella.

Valiokunta ehdottaa 2 §:n 3 momentin muuttamista siten, että pöytäkirjan tarkastamista koskeva virke poistetaan ja sen sijaan säädetään, että pöytäkirja laaditaan puheenjohtajan ohjeiden mukaan.

22 luvun 3 §. Pykälän 1 momentissa on luettelo niistä tiedoista, jotka pöytäkirjaan on aina otettava.

Valiokunta katsoo, että pöytäkirjaan on syytä tehdä merkintä myös tulkkien läsnäolosta, ja ehdottaa tätä koskevan lisäyksen tekemistä pykälän 1 momentin 4 kohtaan.

22 luvun 4 §. Pykälässä on 3 §:ää täydentävät säännökset siitä, mitä riita-asian suullisen valmistelun pöytäkirjaan on merkittävä, jotta käy selville, mitkä kysymykset asiassa ovat riitaisia, missä määrin todistelu on tarpeen ja mitä todisteita aiotaan esittää.

Pykälän 1 momentin 1 kohdan mukaan pöytäkirjaan on merkittävä sekä esitetyt vaatimukset, väitteet ja myöntämiset että kiistämiset. Saman momentin 2 kohdan mukaan pöytäkirjaan merkitään seikat, joihin vastapuoli perustaa vaatimuksensa, mutta kiistämisperusteiden merkitsemistä ei vaadita. Selkeyden vuoksi valiokunta ehdottaa 1 momentin 2 kohdan täydentämistä siten, että pöytäkirjaan merkitään myös ne seikat, joihin vastapuoli perustaa kiistämisen.

Perustelujen mukaan pöytäkirjaan ei tarvitse toistamiseen merkitä sellaista, mikä ilmenee kirjallisista asiakirjoista. Tällöin riittää viittaus näihin. Jotta perustelujen ja lakitekstin välillä ei olisi ristiriitaa, valiokunta ehdottaa, että pykälään otetaan tätä perustelukohtaa vastaava uusi 2 momentti.

22 luvun 5 §. Pykälässä säädetään, mitä tietoja 3 §:ssä säädetyn lisäksi on merkittävä pääkäsitteilyn pöytäkirjaan.

Valiokunta viittaa edellä 4 §:n kohdalla lausumaansa ja ehdottaa, että 5 §:ään tehdään vastaavat muutokset: pykälän 2 kohtaa täydennetään ja pykälään lisätään uusi 2 momentti.

22 luvun 8 §. Pykälän mukaan pöytäkirjaan ei saa ilman erityistä syytä merkitä muita kuin 3—7 §:ssä mainittuja tietoja.

Säännösehdoituksella pyritään nykyisen, osittain turhan raskaaksi muodostuneen pöytäkirjaamisen keventämiseen siten, että pöytäkirjaan merkitään ainoastaan ne tiedot, jotka oikeudenkäynnin etenemisen kannalta ovat

välttämättömät. Käsitteily on suullista ja keskitettyä, jälkepäin oikeudenkäynnin oleellinen osa saadaan selville annetusta tuomiosta. Valiokunta hyväksyy pykälän tavoitteet, mutta katsoo, että käytännön elämän moninaisuuden huomioon ottaen pykälä on liian jäykkä. Valiokunta ehdottaa, että pykälästä poistetaan sana ”erityistä”.

22 luvun 9 §. Pykälän mukaan muutoksenhakuomioistuimen on hankittava äänite kuunneltavakseen, jos se on muutoksenhakuasian käsittelyn kannalta tarpeellista.

Säännös johtaa siihen, että käräjäoikeuteen on perustettava erillinen äänitearkisto. Valiokunta ei pidä tällaista lopputulosta asianmuokaisena, vaan katsoo, että käytännölliset syyt edellyttävät äänitteiden liittämistä asiakirjavihkon yhteyteen ja niiden kulkemista asiakirjavihkon mukana. Tämän vuoksi valiokunta ehdottaa pykälän poistamista lakiehdotuksesta.

Pykälän poistamisesta seuraa, että jäljempänä olevat tämän luvun pykälät muuttuvat numeroltaan yhtä pienemmiksi.

22 luvun 10 (11) §. Pykälän mukaan äänite on säilytettävä vähintään kuuden kuukauden ajan siitä päivästä, jona asiassa annettu ratkaisu sai lainvoiman.

Äänitteiden säilyttämisaajan pituudesta on valiokunnalle esitetty eri suuntiin meneviä näkemyksiä sen mukaan, mitä näkökohtaa asianomainen lausunnonantaja on korostanut. Valiokunta katsoo, että ehdotuksen mukainen kuuden kuukauden pituinen äänitteen säilyttämisen vähimmäisaika on sopiva kompromissi eri näkökulmien yhteensovittamisessa. Valiokunnan mielestä äänitettä ei kuitenkaan enää muutoksenhaun jälkeen ole välttämättä säilytettävä kuutta kuukautta. Sen vuoksi valiokunta ehdottaa pykälän kirjoittamista muotoon: ”Äänite on säilytettävä vähintään kuuden kuukauden ajan asian ratkaisemisesta. Jos asiassa on haettu muutosta, äänite on kuitenkin säilytettävä, kunnes asia on lainvoimaisesti ratkaistu.”

22 luvun 14 §. Pykälä koskee rikosasiassa laadittavaa pöytäkirjaa.

Valiokunnan saamista asiantuntijalausunnoissa säännösehdoituksen tarkoituksenmukaisuudesta on esitetty varsin eri suuntiin meneviä mielipiteitä. Hallituksen esityksen tarkoituksena on riita-asiaain alioikeuskäsittelyn pöytäkirjaamisen uudistaminen. Rikosasioiden oikeudenkäyntimenettelyä koskevat säännökset ovat

parhaillaan erikseen uudistettavina. Näin ollen valiokunta katsoo, ettei tämän asian yhteydessä ole tarkoituksenmukaista ryhtyä selvittämään, miten rikosasian pöytäkirja on laadittava. Valiokunta ehdottaakin pykälän poistamista lakiehdotuksesta.

23 luku. Äänestämisestä

23 luvun 5 §. Pykälän 1 momentin mukaan äänestys suoritetaan virkaikäjärjestyksessä siten, että nuorin jäsen lausuu ensin ja puheenjohtaja viimeiseksi mielipiteensä.

Perustelujen täydennykseksi valiokunta toteaa, että säännöksen äänestysjärjestyksellä tarkoitetaan virkaikäjärjystä siinä tuomioistuimessa, jossa äänestys tapahtuu.

24 luku. Tuomioistuimen ratkaisu

24 luvun 4 a §. Pykälä sisältää säännökset tuomion julistamisesta, asianosaisen velvollisuudesta lunastaa toimituskirja ja toimituskirjan toimittamistavoista.

Pykälän 1 momentin viittaus 19 §:n 2 ja 3 momenttiin on osoittautunut epäselväksi. Valiokunta ehdottaa pykälän 1 momentin kirjoittamista uudelleen siten, että ensin kirjoitetaan riita- ja rikosasioita koskevat yhteiset säännökset ja sen jälkeen erikseen riita-asian tuomiota koskeva viittaus 19 §:ään.

Pykälän 3 momentin viittaus saman pykälän 2 momenttiin on havaittu harhaanjohtavaksi. Sen vuoksi valiokunta ehdottaa, että viittaus poistetaan ja sen sijaan kirjoitetaan selväsanaisesti, että momentissa tarkoitetaan tuomion jäljennöstä tai pöytäkirjan otetta.

24 luvun 13 §. Pykälässä säädetään siitä, mitä oikeudenkäyntiaineistosta saadaan ottaa huomioon tuomiossa.

Valiokunnan saamista asiantuntijalausunnoissa on katsottu, että säännöksillä vähennetään sitä hyötyä, minkä valmistelu asialle tuo. Samalla on esitetty, että valmisteluaineiston tulisi työtuomioistuimessa omaksutun käytännön mukaisesti siirtyä sellaisenaan oikeudenkäynnin osaksi pääkäsitteeseen.

Valiokunta toteaa, että pykälässä tarkoitettu oikeudenkäynnin välittömyyttä koskeva säännös tulee sovellettavaksi vain tuomioistuimen täysilukuisen kokoonpanon erillisessä pääkäsitelyssä. Erillinen pääkäsitely ei ole valmistelun

jatkokäsittely, vaan varsinainen oikeudenkäynti, jossa oikeudenkäyntiaineisto esitetään suoraan tuomioistuimen jäsenille. Asian laadun ja tuomioistuimen kokoonpanon mukaan määräytyy se, miten vaatimukset ja vastaukset esitetään jäsenille. Säännökset turvaavat asianosaisille mahdollisuuden esitellä asiansa tuomioistuimen jäsenille ja näin omalta osaltaan varmistaa sen, että tuomioistuimen jäsenet tietävät ennen todistelun vastaanottamista, mistä asiassa on kysymys. Asiaa ratkaistaessa voidaan näin ollen ottaa huomioon valmistelussa esitetty oikeudenkäyntiaineisto kaikilta niiltä osin, kuin se on esitetty tai siihen on vedottu tai viitattu pääkäsitelyssä.

24 luvun 14 §. Pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että asiassa, jossa sovinto on sallittu, tuomiota ei saa perustaa seikkaan, johon asianosainen ei ole vaatimuksensa tueksi vedonnut.

Perustelujen mukaan tuomiota ei myöskään saa perustaa seikkaan, johon asianosainen ei ole kiistämisensä tueksi vedonnut. Valiokunta katsoo, että selvyiden vuoksi myös tämä on syytä mainita lakitekstissä, ja ehdottaa sen vuoksi, että 2 momenttiin lisätään sanat ”ja kiistämisensä”.

24 luvun 17 §. Pykälässä on säännökset välituomiosta. Pykälän 1 momentin mukaiseen välituomioon saa hakea muutosta erikseen, mutta 2 momentin mukaiseen välituomioon ainoastaan lopullisen ratkaisun yhteydessä.

Valiokunnan saamista asiantuntijalausunnoissa ei ole pykälän 2 momentin muutoksenhakurajoitusta pidetty asianmukaisena, ja sen vuoksi on esitetty 2 momentin poistamista.

Perustelujen mukaan tarkoituksena on, että sellainen välituomio, jonka antamisen johdosta asian käsittely muilta osin on tarpeetonta, on itse asiassa lopullinen ratkaisu. Muutoksenhaun kannalta tällainen välituomio on samassa asemassa kuin tuomio yleensä. Esimerkiksi vahingonkorvausasiassa itse korvausvelvollisuus voisi olla erikseen riidan kohteena ennen korvauksen määrää koskevaa kysymystä. Tämän perusteella valiokunta katsoo, että säännös sinänsä on tarpeellinen, mutta muutoksenhakusäännös vaatii korjaamista. Valiokunta ehdottaa 2 momentin muutoksenhakusäännöksen muuttamista muotoon: ”Tässä momentissa tarkoitettuun välituomioon saa hakea muutosta erikseen ainoastaan, jos asian käsittely muilta osin välituomion antamisen johdosta on tarpeetonta. Muussa tapauksessa momentissa

tarkoitettuun välituomioon saa hakea muutosta ainoastaan haettaessa muutosta asian lopulliseen ratkaisuun.”

24 luvun 18 §. Pykälän mukaan käräjäoikeuden tuomio on laadittava erilliseksi asiakirjaksi, jossa on oltava pykälässä nimenomaan säädetty selvästi erottuvat osat.

Pykälän 1 momentin 6 kohdan mukaan tuomiossa on oltava sovelletut lainkohdat. Valiokunta ehdottaa kohdan täydentämistä niin, että siinä mainitaan myös sovelletut oikeusohjeet, koska riita-asioissa ei aina ole selkeää pykälää, johon voi viitata, ja koska kansainvälisten sopimusten soveltaminen oikeusohjeena yleistyy koko ajan.

Pykälän 2 momentin mukaan tuomioon sisältyvä selostus saadaan kokonaan tai osittain korvata liittämällä tuomioon jäljennös haastehakemuksesta tai vastauksesta. Valiokunta ehdottaa 2 momenttia täydennettäväksi siten, että selostuksen voisi korvata myös muu asiakirja, koska usein esimerkiksi asiasta laadittu sopimus tai muu velkakirja selventää asiaa huomattavasti paremmin kuin haastehakemus tai vastaus.

Ilmenneen epätietoisuuden vuoksi valiokunta ehdottaa, että pykälään otetaan uusi 3 momentti, jossa nimenomaisesti säädetään, minkälainen tuomio on laadittava silloin, kun annetaan yksipuolinen tuomio taikka tuomio kanteesta luopumisen tai kanteen myöntämisen perusteella.

24 luvun 19 §. Pykälässä on tuomion julistamista ja antamista sekä oikeuden päätösneuvottelua koskevat säännökset.

Päätösneuvottelua koskeva säännös on sijoitettu pykälän 2 momenttiin, joka koskee tuomion antamista laajassa ja vaikeassa asiassa. Kun tarkoitus on, että tämä säännös koskee kaikkia oikeudenkäyntejä, on tarkoituksenmukaista, että säännös on pääsääntönä heti 19 §:n 1 momentissa. Valiokunta ehdottaakin, että pykälän 1 momentin alku muutetaan muotoon: ”Päätösneuvottelu on pidettävä heti pääkäsitelyn päätyttyä tai viimeistään seuraavana päivänä. Päätösneuvottelun päätyttyä tuomio julistetaan siten kuin 4 a §:ssä on säädetty.”

Pykälän 2 momentista on luonnollisesti poistettava päätösneuvottelua koskeva virke. Tämän jälkeen 2 momentti on luonteeltaan selkeä poikkeussäännös, joka koskee tuomion laatimista laajassa ja vaikeassa asiassa.

25 luku. Muutoksenhausta alioikeudesta hovioikeuteen

25 luvun 21 §. Pykälän 2 momentissa on säännös siitä, mitä asiakirjoja ja oikeudenkäyntiaineistoa alioikeuden on muutoksenhaun johdosta lähetettävä hovioikeuteen.

Valiokunta on edellä 22 luvun 9 §:n kohdalla katsonut, että äänitteet on syytä pitää kunkin asian asiakirjavihkon yhteydessä, ja ehdottanut pykälää poistettavaksi. Jotta äänitteiden lähettämisestä muutoksenhakutuomioistui-
meen olisi selkeä sääntö, valiokunta ehdottaa 25 luvun 21 §:n 2 momentin täydentämistä siten, että riita-asiassa on hovioikeuteen lähetettävä asiakirjavihkon ohella asiaan liittyvät äänitteet.

Johtolause. Johtolauseessa ehdotetaan 14 luvun 5 § kumottavaksi. Perustelujen mukaan tämä johtuu siitä, että pykälä tulee tarpeettomaksi käräjäoikeuden pöytäkirjaa koskevien säännösten kokoamisesta 22 lukuun. Hallituksen esityksessä n:o 15 tätä asiantilaa on käytetty hyväksi siten, että 14 luvun 5 §:ään on ehdotettu sijoitettavaksi kanteen peruuttamista koskeva säännös. Näin ollen 14 luvun 5 §:ää ei pidä kumota, vaan muuttaa se hallituksen esityksessä n:o 15 ehdotetulla tavalla. Tämän vuoksi valiokunta on poistanut pykälän kumoamista koskevan maininnan johtolauseesta.

Johtolauseessa on lisäksi havaittu pari muuta lakitekniistä virhettä, jotka valiokunta on korjannut.

Edellä lausutun perusteella lakivaliokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

Laki

oikeudenkäymiskaaren muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan oikeudenkäymiskaaren (*poist.*) 17 luvun 35 §, 23 luvun 1 a ja 2 §, 24 luvun 2 §, 5 §:n 1 momentti sekä 8 ja 9 §,

sellaisina kuin niistä ovat 14 luvun 5 § 12 päivänä elokuuta 1960 annetussa laissa (362/60), 17 luvun 35 § 29 päivänä heinäkuuta 1948 annetussa laissa (571/48), 23 luvun 2 § 27 päivänä huhtikuuta 1868 annetussa laissa ja 27 päivänä maaliskuuta 1987 annetussa laissa (354/87) ja 24 luvun 5 §:n 1 momentti 19 päivänä joulukuuta 1921 annetussa laissa (274/21),

muutetaan 23 luvun 5 §, 24 luvun *otsikko* ja 10 §, 25 luvun 2 §:n 1 momentti, 16 §:n 1 momentti ja 21 §:n 2 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 23 luvun 5 § mainitussa 19 päivänä joulukuuta 1921 annetussa laissa, 24 luvun 10 § 20 päivänä helmikuuta 1960 annetussa laissa (109/60) sekä 25 luvun 2 §:n 1 momentti ja 16 §:n 1 momentti 31 päivänä elokuuta 1978 annetussa laissa (661/78) ja 21 §:n 2 momentti 15 päivänä joulukuuta 1978 annetussa laissa (968/78), sekä

lisätään lakiin siitä mainitulla 19 päivänä joulukuuta 1921 annetulla lailla kumotun 22 luvun tilalle uusi 22 luku, 23 lukuun uusi 5 a § sekä 24 lukuun siitä mainitulla 12 päivänä elokuuta 1960 annetulla lailla kumotun 1 §:n tilalle uusi 1 §, mainittuun lukuun uusi 4 a § ja luvusta rikoslain voimaannapamisesta 19 päivänä joulukuuta 1889 annetulla asetuksella kumotun 13 §:n tilalle uusi 13 § sekä lukuun uusi 14—25 § seuraavasti:

22 luku

Käräjäoikeuden pöytäkirja

Pöytäkirjanpito

1 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

Riita-asian pöytäkirja

2 §

(1 ja 2 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Pöytäkirjan laatii *puheenjohtajan ohjeiden mukaisesti* tuomioistuimen virkamies taikka erityisestä syystä puheenjohtaja tai hänen määrittämänsä tuomioistuimen lainoppinut jäsen. (*Poist.*) Jos pöytäkirjan laatii tuomioistuimen virkamies, hänen esteellisyydestään on soveltuvin osin voimassa, mitä tuomarin esteellisyydestä on 13 luvun 1 §:ssä säädetty.

3 §

Pöytäkirjaan on merkittävä:

(1—3 kohta kuten hallituksen esityksessä)

4) asianosaisten asiamiehet tai avustajat *sekä tulkit*;

(5 ja 6 kohta kuten hallituksen esityksessä)

(2 mom. kuten hallituksen esityksessä)

4 §

Riita-asian suullisen valmistelun pöytäkirjaan on 3 §:ssä säädetyn lisäksi merkittävä:

(1 kohta kuten hallituksen esityksessä)

2) seikat, joihin asianosaiset perustavat vaatimuksensa *ja kiistämisensä*, sekä vastapuolen lausunto niistä;

(3 ja 4 kohta kuten hallituksen esityksessä)

Jos se, mitä 1 momentin nojalla on merkittävä pöytäkirjaan, käy ilmi haastehakemuksesta, vastauksesta, muusta tuomioistuimelle toimitetusta asiakirjasta tai aikaisemmin laaditusta pöytäkirjasta, riittää, kun pöytäkirjassa siltä osin viitataan sanottuun asiakirjaan tai pöytäkirjaan. (uusi 2 mom.)

(3 mom. kuten hallituksen esityksen 2 mom.)

5 §

Pääkäsittelyn pöytäkirjaan on 3 §:ssä säädetyn lisäksi merkittävä asian käsittelyn kannalta tarpeelliset tiedot ja siinä on mainittava:

(1 kohta kuten hallituksen esityksessä)

2) seikat, joihin asianosainen perustaa vaatimuksensa *ja kiistämisensä*, sekä vastapuolen lausunto niistä,

(3 kohta kuten hallituksen esityksessä)

Jos se, mitä 1 momentin nojalla on merkittävä pöytäkirjaan, käy ilmi haastehakemuksesta,

vastauksesta, muusta tuomioistuimelle toimitusta asiakirjasta tai aikaisemmin laaditusta pöytäkirjasta, riittää, kun pöytäkirjassa siltä osin viitataan sanottuun asiakirjaan tai pöytäkirjaan. (uusi 2 mom.)

6 ja 7 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

8 §

Pöytäkirjaan ei saa ilman (*poist.*) syytä merkitä muita kuin 3—7 §:ssä mainittuja tietoja.

9 §

(*Poist.*)

9 §

(Kuten hallituksen esityksen 10 §)

10 (11) §

Äänite on säilytettävä vähintään kuuden kuukauden ajan *asian ratkaisemisesta*. Jos *asiassa on haettu muutosta, äänite on kuitenkin säilytettävä, kunnes asia on lainvoimaisesti ratkaistu.*

11 ja 12 §

(Kuten hallituksen esityksen 12 ja 13 §)

Rikosasian pöytäkirja

14 §

(*Poist.*)

23 luku

Äänestämisestä

5 ja 5 a §

(Kuten hallituksen esityksessä)

24 luku

Tuomioistuimen ratkaisu

1 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

4 a §

Käräjäoikeudessa tuomio julistetaan heti käsittelyn päätyttyä (*poist.*). Jos tuomiosta on äänestetty, siitä on ilmoitettava tuomion julistamisen yhteydessä. *Tuomion julistamisesta ja*

antamisesta riita-asiassa säädetään lisäksi 19 §:ssä.

(2 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Jos käräjäoikeuden tuomioon on ilmoitettu tyytymättömyyttä, *tuomion jäljennöksen tai pöytäkirjan* otteen on oltava tyytymättömyyttä ilmoittaneen saatavana tuomioistuimen kansliassa viimeistään kolmen viikon kuluttua tuomion julistamis- tai antamispäivästä. Muutoin on jäljennöksen ja otteen, mikäli mahdollista, oltava saatavana viimeistään 30 päivän kuluttua tuomion julistamis- tai antamispäivästä tuomioistuimen kansliassa.

10 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

Tuomioistuimen ratkaisu riita-asiassa

13 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

14 §

(1 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Asiassa, jossa sovinto on sallittu, tuomiota ei saa perustaa seikkaan, johon asianosainen ei ole vaatimuksensa *tai kiistämisensä* tueksi vedonnut.

15 ja 16 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

17 §

(1 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Tuomioistuin voi asianosaisen pyynnöstä ratkaista erikseen välituomiolla myös sellaisen samaa vaatimusta koskevan kysymyksen, jonka selvittämisestä vaatimuksen ratkaiseminen muilta osin riippuu. Välituomion saa tällöin vain erityisestä syystä antaa vastoin toisen asianosaisen tahtoa. Tässä momentissa tarkoitettuun välituomioon saa hakea muutosta *erikseen ainoastaan, jos asian käsittely muilta osin välituomion antamisen johdosta on tarpeellonta. Muussa tapauksessa momentissa tarkoitettuun välituomioon saa hakea muutosta ainoastaan haettaessa muutosta asian lopulliseen ratkaisuun.*

18 §

Käräjäoikeuden tuomio laaditaan erilliseksi asiakirjaksi. Siinä on oltava:

(1—5 kohta kuten hallituksen esityksessä)

6) sovelletut lainkohdat *ja oikeusohjeet*; sekä (7 kohta kuten hallituksen esityksessä)

Tuomioon sisältyvä selostus saadaan kokonaan tai osittain korvata liittämällä tuomioon jäljennös haastehakemuksesta tai vastauksesta *taikka muusta asiakirjasta*, jos tuomion selvyys ei siitä vaarannu.

Yksipuolisessa tuomiossa, tuomiossa, joka annetaan kanteen myöntämisen tai kanteesta luopumisen perusteella, taikka tuomiossa, jolla muutoksenhakutuomioistuin ei muuta alemman tuomioistuimen tuomiota, ei tarvitse olla selostusta eikä perusteluita, ellei täydellisen tuomion laatimiseen ole muu perusteltu syy. (uusi 3 mom.)

19 §

Päätösneuvottelu on pidettävä heti pääkäsittelyn päätyttyä tai viimeistään seuraavana päivänä. Päätösneuvottelun päätyttyä tuomio julistetaan siten kuin 4 a §:ssä on säädetty. Tuomiota julistettaessa on kuitenkin ilmoitettava vain tuomion perustelut ja tuomiolauselma, jollei tuomion julistaminen kokonaisuudessaan ole tarpeen.

Jos laajassa tai vaikeassa asiassa tuomioistuimen jäsenten neuvottelu tai tuomion laatiminen sitä vaatii, tuomio saadaan antaa tuomioistuimen kansliassa 14 päivän kuluessa pääkäsittelyn päättymispäivästä. Jos tuomiota ei voida erityisestä syystä antaa sanotussa määräajassa, se on annettava niin pian kuin mahdollista. (*Poist.*) Käsittelyn päättyessä saapuvilla oleville asianosaisille on ilmoitettava tuomion antamispäivä.

(3 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Helsingissä 6 päivänä helmikuuta 1991

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Björkstrand, varapuheenjohtaja Urpilainen ja jäse-

20—24 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

Ilmoitusten ja kutsujen tiedoksiantotapa

25 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

25 luku

Muutoksenhaku alioikeudesta hovioikeuteen

2 ja 16 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

Täydentävät säännökset

21 §

— — — — —
Alioikeuden kansliaan toimitetut, hovioikeudelle osoitetut kirjelmät ja niihin liittyvät asiakirjat on alioikeudesta viipymättä lähetettävä hovioikeuteen. Riita-asiaassa on samalla lisäksi lähetettävä asiaa koskeva asiakirjavihko *ja äänitteet* sekä jäljennös alioikeuden tuomiosta tai erilliseksi asiakirjaksi laaditusta päätöksestä. Mainitut asiakirjat lähetetään kuitenkin vastan jälkeen, kun määräaika vastauksen antamiseen on päättynyt, jollei asian kiireellisyydestä muuta johdu.

Voimaantulosäännös

(Kuten hallituksen esityksessä)

net Hacklin, Håkämies, Jokinen, Moilanen, Niinistö, Paloheimo, Pohjola, Taina, Tykkyläinen, Vistbacka, Vähänäkki ja Väistö.

